

Konstnär Karl Olof Johansson, KOJ, Nyköpings Kommun, Stigtomta

Av Olof Boberg

Karl Olof Johanssons målningar har fascinerat mej genom sin underfundiga humor och sin detaljrikedom. Mitt första intryck var att man kunde jämföra honom med en kamera som står på fördröjd utlösning från en gången tid. Jag hade tid över på kvällarna när mina besiktningar var klara och åkte runt och fotade alla tavlor jag kunde finna på. En del fanns hos släktingar och bekanta till Karl Olof Johansson i Nyköping och Vrena och en del fanns på bibliotek, distriktsköterskemottagningar och vårdcentraler i Stigtomta.

Karl Olof Johansson föddes i Nyköping, Nicolai församling 1898 och dog på Stigtomta Äldreboende Parkudden den 24 maj 1985 i en ålder av 87 år. Jag vet inte så mycket om hans uppväxttid. Vad jag däremot vet, så var han ogift och ungt. Han arbetade bl. a. som anläggningsarbetare vid AB Atomenergi i Studsvik. Enligt utsago från folk som kände honom denna tid var han en mycket kraftfull människa. Han lär ha lyft långt över 100 kg ensam och var känd som en ordningsam människa. Han bodde när han arbetade i en byggnadsbarack tillsammans med andra i samma situation. Han lär ha varit utsedd till ett slags ordningsman i baracken och såg till så att folk skötte sig. Det är lätt att det blir stökigt med så många människor sammanträngda i en barack. Vid ett tillfälle när det hade uppstått bråk i baracken lär Karl Olof ha slängt ut en människa genom en stängd dörr, hur det nu gick till, mannen bröt armen eller något liknande. Kallad till direktören för förhör, frikändes han utan att det ledde till någon åtgärd. Direktören lär ha haft stort förtroende för Karl Olof Johansson.

Inom parentes kan jag nämna att jag besökte AB Atomenergi i tjänsten som besiktningsman för Ångpanneföreningen. Det var också under denna tid som jag fick syn på hans tavlor och började intressera mig för KOJ, som det står på hans tavlor. Jag besökte bl. a. Stigtomta vårdcentral för besiktning av en autoklav för sterilisering instrument och fick då syn på en tavla som hängde i väntrum-

met. Den hette "Samling vid pumpen" och föreställde händelsen som Ulf Peder Olrog berättar i visan med samma namn. Enligt Karl Olof var det inte alls Tunabergare som bråkade utan det var Stjärnholmsborna som kom och ställde till bråk. Det blev ett sådant djäkla liv så grisarna i en svinstia i närheten rymde. På tavlan syns också en tant som jagar en gris med ett björkris. Tavlan visar också hur länsman ligger vid en husvägg och blöder, samt två som slogs med en tredje, som bakifrån försöker slå en av dessa i huvudet med en flaska men inte lyckas med detta. Den av de som slåss som är vänd med ryggen mot den med flaskan, tydligen anar detta och sparkar bakut så att killen med flaskan träffas i magen av sparken. Man ser tydligt hur skjortan skrynklas upp av sparken och hur mannen tappar byxorna.

Bild 1 Den detaljrika målningen "Samling vid pumpen" som hänger eller hängde på Vårdcentralen i Stigtomta

Konstnärens sinne för humor fascinerade mej och jag började forska i om det fanns

fler tavlor av honom någonstans. Jag fick då reda på att konstnären flyttat in på äldreboendet Parkudden och samtidigt skänkt alla återstående tavlor Nyköpings kommun. Efter vad jag fick höra på omvägar var han lite för pigg för att passa in i äldremiljön. Man erbjöd honom i stället en liten stuga som tydligen tillhört brandkåren i Stigtomta innan den upphörde och som nu tillhörde kommunen. Jag besökte honom där några gånger och småpratade med honom om hans konst.

Bild 3 Konstnären själv

Bild 2 Slagsmålet i lite närmare perspektiv

I den lilla stugan hade Karl Olof bl.a. ett konstverk i form av ett kohuvud, som han snidat fram ur en trädrot och målat i naturtrogna färger. Jag frågade om han hade någon tavla att sälja. Han visade mig en tavla som inte var riktigt klar som hette marknadsdag. Jag fotade den och en del detaljer i tavlan, samt kohuvudet med min kamera med diapositiv film. Framkallningen till

vanligt foto blev inte särskilt bra Resultatet blev en något rosa i framtoningen. Så här såg tavlan ut innan den blev klar.

Bild 5 Bild av de ofärdiga tavlan jag så småningom köpte, innan den var riktigt klar. Den skulle heta "Marknadsdag", sa Karl Olof.

Bild 6 En detalj föreställande den kommande landsvägen, framför de små grå husen i bakgrunden på min tavla i blivande.

Bild 7 En annan detalj på tavlan som ej var klar fotad med min kamera

Bild 8 Snidat och målat kohuvud i Karl Olofs sovrum på vilken han även hängde sina kläder ibland.

Tyvärr blev inte tavlan riktigt som jag tänkt, när jag skulle hämta den hade Karl Olof målat över alla detaljer och med en rovkupa och ett sädesfält. Du förstår, sa han, jag har grön starr och börjar se så dåligt att jag inte kunde måla färdigt. Men Du vet sädesfält och rovkupor de vet jag hur de skall se ut, det kan jag göra utan att se, så då gjorde jag det istället. Jag betalade 200 kronor för tavlan. Du får fixa ramen själv. Jag brukar, som Du vet, göra ramen av björkträ med näver på.

Så här kunde en sådan tavla se ut. I det här fallet var den utförd som en spegel med inskurna och målade blommönster:

Bild 9 Spegel med ram av björkträ med inskurna och målade blommönster.

Bild 10 och 11 Tavla med björkram och inskuren och målade dekoration i form av ett handslag samt vykort i svartvitt med två tavlor.

Bild 12 Om den här tavlan sa Karl Olof att flickorna från början var helt nakna men "kärringarna" i Stigtomta var så pryda och tog så illa vid sig, så att han var tvungen att sätta byxor på tjejerna.

Bild 13 Alpens ros. Rosen var som vi ser inte så lätt att hämta!

Bild 14 Skulpterade fåglar på bricka

Bild 14 En annan skulptur av en fågel, möjligen en hackspett, som hålls fram för mej.

Bild 15 Tistad gård, en relativt stor tavla, med massor av detaljer som t ex kor - jag har för mej att jag räknade till 32 kor innan jag tappade räkningen. Se även nedan, en annan detalj av tavlans övre högra hörn.

Tavlorna är oftast mycket detaljrika. Man får en känsla av att motiven tagits med en kamera med fördröjd utlösning från gamla tider, t ex gamla lås och seldon m.fl detaljer. Nedanstående bild är en förstorad detalj tavlan på Tistad gårds övre högra hörn fotat på nära håll.

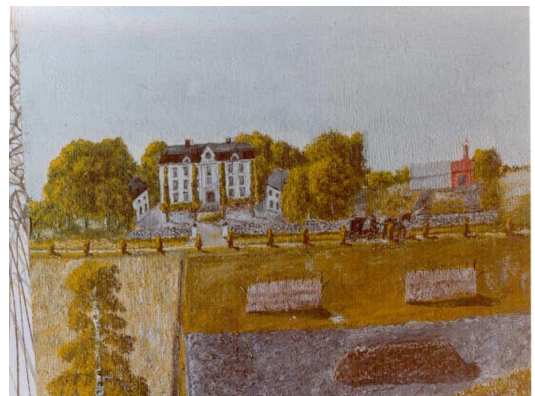

Bild 16 Detalj av övre högra hörnet ur tavla av Tistad gård (bild 15)

Bild 17 Tavla av Parkudens äldreboende i Stigtomta. Karl Olof Johansson bodde de sista åren här.

Bild 18 Ko med kläder

Bild 19

Bild 20

Bild 21

Bild 22

Bild 23 Påskkärring

Bild 24 Modern konst, den enda av denna typ enligt Karl Olof

Bild 25 Stadshuset i Nyköping

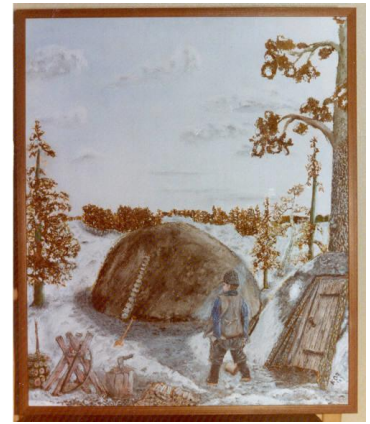

Bild 26 Kolmila - Kolare

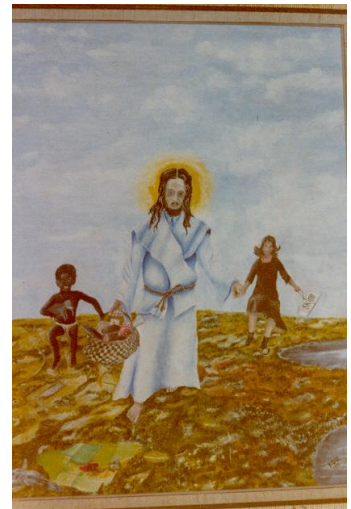

Bild 27

Bild 28 Husförhör. Tavlan hängde i lokalen där KOJ målade och var förmodligen ej klar? Bilden togs med diapos film och har framkallats för att kunna scannas. (Klockarebol, Stigtomta enligt enl. Sveriges Befolkn. 1980)

Bild 29 Den här tavlan fanns också hos KOJ när jag besökte honom men den fick jag inte köpa.

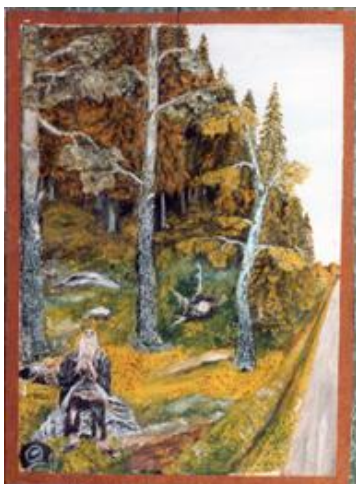

Bild 30

Bild 31

Bild 32

Bild 33

Bild 34

Bild 35 Tavla av äldreboende i sin miljö

Bild 36 Så här såg tavlan "Marknadsdag" ut när jag hämtade den hos Karl Olof, han hade målat över alla detaljerna.

Jag vill gärna veta om en konservator skulle kunna ta fram de ursprungliga detaljerna på min tavla (se bild 5, 6 och 7). Kanske blir kostnaden alldeles för hög. Det var ju en evinnerlig tur att jag fotade tavlan medan alla detaljer fanns med.